

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON

KANTONALNI SUD U TUZLI
Broj: 30 0 Rs 021616 24 Rsž 2
Tuzla, 16.05.2024. godine

Kantonalni sud u Tuzli, u vijeću sastavljenom od sudija Jasne Sarajlić, kao predsjednika vijeća, Tenzile Begović i Amele Delić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca F.M. sin H. iz Š., G.S., koga u žalbenom postupku zastupaju punomoćnici Azra Malohodžić i Jasmina Osmanović, advokati iz Tuzle, protiv tužene JU Osnovna škola „Špionica“ iz Špionice, Grad Srebrenik, koju zastupa punomoćnik S.Š. kći T. iz S., sekretar škole i umješača na strani tužene Tuzlanski kanton zastupan po Kantonalnom pravobranilaštvu Tuzla, Dževidi Hanić zamjeniku Kantonalnog pravobranioca, radi naknade štete, vsp. 8.200,00 KM, odlučujući o žalbama tužioca, tužene i umješača na strani tužene, izjavljene protiv presude Općinskog suda u Srebreniku broj: 30 0 Rs 021616 18 Rs 3 od 30.11.2023. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 16.05.2024. godine, donio je

RJEŠENJE

Žalbe se uvažavaju, prvostepena presuda ukida u stavu I i II izreke i u tom dijelu tužba odbacuje, dok se potvrđuje odluka o troškovima postupka sadržana u stavu V izreke.

Stranke i umješač na strani tužene, odbijaju se sa zahtjevima za naknadu troškova žalbenog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Stavom I izreke prvostepene presude, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužioca kojim je tražio utvrđenje da je tužena vršila mobing, te tužiocu prouzročila duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008.godine - 2011. godine, pa je obavezana tužena JU OŠ Špionica, sa sjedištem u Špionici, Grad Srebrenik da tužiocu F.M. sin H. iz Š., G.S., na ime nematerijalne štete zbog mobinga, isplati iznos od 5.000,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe to jeste od 09.02.2011. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom izvršenja.

Stavom II izreke prvostepene presude, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da se utvrdi da je tužena vršila diskriminaciju i uznemiravanje, te tužiocu prouzročila duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008.godine-2011. godine te je obavezana tužena JU OŠ Špionica, sa sjedištem u Špionici, Grad Srebrenik da tužiocu F.M. sin H. iz Š., G.S., na ime nematerijalne štete zbog diskriminacije i uznemiravanja, isplati iznos od 8.200,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe to jeste od 09.02.2011. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude, pod prijetnjom izvršenja.

Stavom III izreke prvostepene presude, odbijen je tužbeni zahtjev tužioca kojim traži da se naloži tuženoj Osnovnoj školi Špionica u Špionici da presudu u ovoj pravnoj stvari postavi na svoje oglasne ploče u zbornici i kancelariji direktora škole i sačuva ih tu kontinuirano 12 mjeseci, da po jedan primjerak dostavi Ministarstvu obrazovanja i nauke TK, Pedagoškom zavodu TK i Vladi TK, a sve navedeno da uradi u roku 30 dana od dana

pravosnažnosti presude i da to pročita na sjednicama Školskog odbora, Nastavničkog vijeća i Vijeća roditelja, i to u roku od 90 dana od dana pravosnažnosti presude o trošku tužene.

Stavom IV izreke prvostepene presude, odbačen je dio tužbenog zahtjeva tužioca koja se odnosi na klevetu, kao neblagovremen.

Stavom V izreke prvostepene presude, odbijen je zahtjev tužioca i umješača na strani tužene za naknadu troškova parničnog postupka.

Protiv prvostepene presude žalili su tužilac, tužena i umješač na strani tužene, iz svih razloga propisanih odredbom člana 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Službene novine FBiH", broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu skraćeno: ZPP).

Tužilac se žalio na odbijajući dio tužbenog zahtjeva sadržan u stavu II i V izreke, sa prijedlogom da se žalba uvaži, prvostepena presuda preinači u stavu II i V izreke, i usvoji tužbeni zahtjev tužioca u odbijajućem dijelu, te tužiocu dosude traženi troškovi postupka, uključujući i troškove za sastav žalbe u iznosu od 750,00 KM.

Tužena i umješač na strani tužene, predlažu da se žalba uvaži, prvostepena presuda ukine u pobijanom dijelu i predmet vrati na ponovno suđenje, ili da se ista preinači, odbaci tužba, odnosno odbije tužbeni zahtjev tužioca kao neosnovan, a tuženoj i umješaču na strani tužene naknade traženi troškovi postupka u iznosu od 4.980,00 KM (iznos od 4.680,00 KM naveden na ročištu 10.11.2023. godine i za sastav žalbe iznos od 300,00 KM).

Žalbe su osnovane.

Prema sadržini spisa predmeta vidljivo je, prema navodima tužbe podnesene prvostepenom sudu 05.02.2011. godine, koja je zaprimljena kod prvostepenog suda 09.02.2011. godine, da je prvobitno predmet spora u ovoj pravnoj stvari bio zahtjev tužioca, kao zaposlenika tužene, za naknadu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti, ugleda i straha, u iznosu od 9.000,00 KM, koju je tužilac zasnivao na činjeničnim tvrdnjama da je Vijeće roditelja tužene radilo nezakonito na svojim sjednicama od 06.02.2008. godine i 18.03.2008. godine, zbog čega je tužilac pretrpio nematerijalnu štetu koja je predmet prvobitno podnesenog tužbenog zahtjeva, koju mu je dužna naknaditi tužena, kao poslodavac.

Nadalje, prema sadržini spisa predmeta vidljivo je da je tužilac preinačio tužbeni zahtjev na pripremnom ročištu 07.05.2014. godine, kada je pored postojećeg zahtjeva za naknadu nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda, koji je zahtjev smanjio na iznos od 6.000,00 KM, tužilac istakao i drugi zahtjev za naknadu nematerijalne štete na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog mobinga u iznosu od 4.000,00 KM, a koji je zahtjev temeljio na činjeničnim tvrdnjama da je duže vremena izložen mobingu, da je zapravo žrtva mobinga, zbog stalnog uznemiravanja na radnom mjestu, ponavljanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na tužioca kao žrtvu, zbog degradacije i njegovog profesionalnog statusa kod tužene i da je ostao kod tog preinačenog tužbenog zahtjeva na nastavcima pripremnog ročišta, koje je završeno 19.06.2015. godine; da je na ročištu za glavnu raspravu od 10.11.2015. godine, konstatovano da će se raspravljati o tužbenom zahtjevu tužioca koji je postavljen u tužbi i preinačenom tužbenom zahtjevu koji je postavljen na ročištu od 07.05.2014. godine; da je nakon provedenog dokaznog postupka zaključena glavna rasprava pred prvostepenim sudom 18.10.2016. godine, te donesena prvostepena presuda broj: 28 0 Rs 021616 11 Rs od 30.11.2016. godine, kojom je djelimično usvojen tužbeni zahtjev tužioca i obavezana tužena da mu naknadi štetu na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog mobinga u iznosu od 4.000,00 KM sa kamatnim zahtjevom, dok je tužilac odbijen sa dijelom tužbenog zahtjeva kojim je tražio naknadu nematerijalne štete za

pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda u iznosu od 6.000,00 KM, sa kamatnim zahtjevom.

Takođe, prema sadržini spisa predmeta, vidljivo je da je po žalbi tužioca i tužene, navedena presuda prvostepenog suda ukinuta rješenjem ovog suda broj: 28 0 Rs 021616 17 Rsž od 30.05.2017. godine; da je postupajući po uputama iz ukidnog rješenja ovog suda, prvostepeni sud rješenjem broj: 28 0 Rs 021616 17 Rs 2 od 02.07.2018. godine, pozvao tužioca da uredi tužbu, uz upozorenje posljedica nepostupanja po nalogu suda iz ovog rješenja; da je tužilac 13.07.2018. godine, dostavio podnesak o uređenju tužbe, u kojem je iznio činjenične tvrdnje vezano za tužbeni zahtjev kojim je tražio da se obaveže tužena da mu isplati nematerijalnu štetu zbog trpljenja mobinga (nefizičko-psihičkog uznemiravanja), koje je tužena počinila radnjama svojih zaposlenika (S.I., A.K., direktora tužene, radnjama Vijeća roditelja tužene, radnjama školskog odbora tužene, radnjama S.B., kolegice tužioca a zaposlenika tužene, E.H. direktora tužene i dr.).

Nadalje, prema sadržini spisa predmeta, vidljivo je da je i nakon toga u više navrata prvostepeni sud pozivao tužioca da uredi tužbeni zahtjev i da je pismenim podneskom od 29.07.2023. godine, koji je zaprimljen kod prvostepenog suda 04.08.2023. godine i na nastavku ponovljenog pripremnog ročišta 12.09.2023. godine, u konačnom tužilac opredijelio tužbeni zahtjev, o kojem je zahtjevu odlučeno u izreci prvostepene presude.

Naime, prema sadržini činjeničnog supstrata iz navedenog pismenog podneska tužioca, kojim je konačno opredijelio tužbeni zahtjev, proizilazi da se u konkretnom slučaju radi o tužbenom zahtjevu po osnovu neposredne i posredne diskriminacije, navodno počinjene prema tužiocu, kao svom zaposleniku, u periodu od 2008. godine do datuma podnošenja tužbe (09.02.2011. godine), od strane tužene, kao poslodavca, u smislu odredbe člana 3. stav 1. i 2. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09), čije je činjenične tvrdnje neposredne diskriminacije tužilac pobliže naveo u tačkama 1.1. zaključno sa 1.16., a činjenične tvrdnje posredne diskriminacije tužilac je naveo u tačkama 2.1. zaključno sa 2.7., koje se sve činjenične tvrdnje vezano za oblike diskriminacije, mobinga, uznemiravanja i klevete, odnose na period 2008. – 2011. godina, kako je to i navedeno u petitu tužbenog zahtjeva.

Ovo iz razloga što prema sadržini činjeničnog supstrata iz navedenog pismenog podneska, proizilazi da po tužiocu neposrednu diskriminaciju, predstavljaju radnje u periodu od 2006. zaključno sa 09.02.2011. godine, počinjene od strane S.I., kada je bio direktor tužene, a i prije no što je postao direktor tužene (period 2006., 2008. do 2009. godina) i to: što je u lice tužiocu rekao „Što ćeš ti ovdje, idi odakle si došao, ovdje treba da rade naši ljudi, a vi izbjeglice idite tamo odakle ste došli, šta ćete ovdje!“, psihičko uznemiravanje i zlostavljanje od strane direktora tužene S.I. sa namjerom da tužilac izvrši suicid vješanjem (period 2008. do 2010. godina); radnje diskriminacije u pogledu dodjeljivanja časova dodatne nastave u odnosu na nastavnicu matematike i fizike S.B., koja je iste struke i profesije kao i tužilac, u školskoj 2008/2009. godini; radnje diskriminacije izdavanjem naloga drugim osobama sa ciljem uznemiravanja tužioca, članovima Vijeća roditelja, kontinuirano u toku 2008. i 2011. godine; radnje diskriminacije tužioca po osnovu zdravstvenog statusa i njegovog mentalnog zdravlja, jer da su direktor tužene, a ostali uposlenici tužene, javno raspravljali o zdravlju tužioca u 2010. godini iako nisu stručni ni nadležni da raspravljaju o njegovom zdravlju, tako da je na taj način tužena stavila tužioca u nepovoljniji položaj u odnosu na ostale uposlene, da je raspravljajući o zdravlju tužioca, tužena ponavljala radnje koje imaju ponižavajući efekat za tužioca a sa svrhom degradacije profesionalnog statusa tužioca u 2010. godini, prilikom promocije kandidata za direktora tužene; radnje tužene što nije zaštitila tužioca od ometanja rada i klevete koje je radila nastavnica S.B. u periodu od 2008.- 2009. godine, čime je nečinjenjem tužena izvršila neposrednu diskriminaciju nad tužiocem; radnje diskriminacije na način što je 14.01.2009. godine, tužena bespravno i nezakonito lišila slobode tužioca zaključavši ga u zgradu tužene, a ne obavjestivši ga o

tome, pri čemu nije provela disciplinski postupak niti je ikoga kaznila za pričinjenje navedenog djela; radnje na sjednicama Nastavničkog vijeća održanim 20.11. i 25.08.2009. godine, kao i na drugim sjednicama kada je direktor tužene S.I. zabranjivao tužiocu da diskutuje; radnje na sjednici Vijeća roditelja održanoj 06.02.2008. godine i 18.03.2008. godine; radnje uskraćivanja tužiocu prava na izboru organa i komisije u periodu od 2008. do 2011. godine; radnje u periodu od 2008. do 2011. godine kojimaje tužiocu zabranjena saradnja sa roditeljima učenika, pedagogom i bibliotekarom škole, kao i da bude razredni starješina učenicima; radnje kojima je tužena ocjenjivala manjim ocjena od zasluženi u odnosu na sve ostale zaposlenike tužene u školskim godinama 2008/2009., 2009/2010. i 2010/2011.; radnje u školskoj 2010/2011. i prije tog perioda , kojima je direktor tužene S.I. izdavao naloge drugima da vrše diskriminaciju nad tužiocem i pomagao drugim prilikom diskriminacije tužioca, na način što je davao upute učeniku XX kako i na koji način će ometati tužioca na časovima, a zauzvrat da će mu popraviti jedinice iz fizike i da će završiti razred, odnosno davao upute nastavniku S.A. da ne smije pozdravljati tužioca; radnje direktora tužene S.I. u periodu od 2008. – 2011. godina, na način što je tužioca tretirala manje povoljno u odnosu na nastavnicu S.B., kojoj je davao prednost iako nije bilo nikakvog zakonskog osnova da joj se daje bilo kakva prednost podjelom predmeta matematike i fizike na nastavnike i razrede, iako je i tužilac imao iste kvalifikacije kao i nastavnica S.B., a što je i prije tog perioda radio i direktor tužene A.K.; radnje direktora tužene S.I. kojima je bez saglasnosti tužioca primorao tužioca na prekovremeni (prekonormni rad) i to bez izdavanja rješenja o prekovremenom radu u školskoj 2008/2009. godini, da bi naknadu za prekonormni rad odrađen od strane tužioca, tužena pripisala i isplatila drugom nastavniku – S.S., koja je identičnih kvalifikacija kao i tužilac. Dakle, svi opisani oblici neposredne diskriminacije su bili i mogli biti poznati tužiocu u periodu od 2008. godine do 09.02.2011. godine, za koji period tužilac tvrdi da je predmet konačno uređenog tužbenog zahtjeva iz navedenog pismenog podneska.

Nadalje, prema sadržini činjeničnog supstrata iz navedenog pismenog podneska, proizilazi da po tužiocu posrednu diskriminaciju, predstavljaju radnje u periodu od 2008. godine, zaključno sa 09.02.2011.godine, takođe počinjene od strane direktora tužene S.I., koji je po navodima tužioca u periodu od 2008. do 2010. godine, zabranio tužiocu da učenicima predaje nastavu fizike, iako je tužilac stručan da predaje nastavu fizike, da je o navedenoj zabrani javno govorio na sjednicama nastavničkog vijeća, što je kod tužioca izazvalo štetu u vidu duševnih bolova, obzirom da imenovani direktor o drugim nastavnicima nije javno govorio niti je zabranio nastavnici S.B. da predaje fiziku, koja je istog zvanja kao i tužilac, tako da je tužena na taj način tužiocu omogućila u uživanju određenih prava (predavanje matematike), ali ta prava tužilac nije mogao koristiti na isti način i u istom obliku u odnosu na druge nastavnike matematike i fizike zaposlene kod tužene, a što je sve povezano sa diskriminacijom, član 2. stav 2., u vezi sa članom 3. stav 2. Zakona o zabrani diskriminacije, a što se sve dovodi u vezu sa mobingom propisanim članom 9. stav 5. Zakona o radu i člana 4. stav 3. Zakona o zabrani diskriminacije; da tužena u periodu od 2008. do 2011. godine, nije tužiocu pružila pomoć prilikom priprema za takmičenje, niti je uvažavala uspjehe koje je tužilac postigao na takmičenjima, a da je drugim nastavnicima pružala pomoć prilikom priprema za takmičenja i uvažavala postignute uspjehe, tako da je uskraćivanjem pružanja pomoći prilikom priprema za takmičenje onemogućila tužiocu uživanje navedenog prava u odnosu na ostale uposlenike kojima je tužena pružila pomoć prilikom priprema za takmičenje (član 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije); u toku 2009. godine, Školski odbor tužene je odbio da razmatra tužiočev prigovor na rješenje o raspoređivanju nastavnika u okviru 40-časovne radne sedmice, tvrdeći da se tužilac treba obratiti direktoru i nastavničkom vijeću, čime ga je stavila u posebno nepovoljan položaj u odnosu na ostale zaposlenike jer je u navedenom slučaju ostao bez mogućnosti prava na žalbu i preispitivanju ispravnosti prvostepenog rješenja broj: 861-20/09 od 18.09.2009. godine; u toku 2008. godine, tužena je posredstvom direktora S.I. nezakonito, bez saglasnosti tužioca, ispravljala ocjene koje je tužilac davao učenicima, dok prema drugim uposlenima tužene, direktor se nije tako odnosio, pa je ponavljanjem ovakvih radnji, tužena

prema tužiocu počinila indirektnu diskriminaciju i mobing, sa ciljem postizanja ponižavajućeg efekta na tužioca i degradacijom profesionalnog statusa tužioca, kao uposlenika tužene, a što je sve kod tužioca izazvalo štete u obliku pretrpljenih duševnih bolova; u februaru 2009. godine (18.02.2009. godine), tužena je posredstvom direktora S.I., tužioca zlostavljala, omalovažavala, klevetala, uskratila mu pravo pristupa informacijama i pravo na odbranu od klevete na sjednici školskog odbora održanoj 18.02.2009. godine, u vezi anonimnog dopisa na zaključenu ocjenu jednom učeniku, čime je tužena stvorila sumnju u stručnost i ispravnost rada tužioca kao profesionalca, te ne dopuštajući tužiocu pristup informacijama o anonimnom pismu, isključivanjem je tužiocu onemogućila uživanje zakonskog prava na pristup informacijama a koje pravo svima pripada pod jednakim uslovima, te činila mobing prema tužiocu ispravljanjem ocjena tužioca, od strane nenadležnih organa tužene, a sve sa svrhom ponižavanja tužioca radi degradacije profesionalnog statusa tužioca; tužena je kontinuirano izlagala mobingu tužioca od strane njenog direktora S.I., davanjem prednosti drugim uposlenicima i izdavanjem naloga drugima da vrše diskriminaciju nad tužiocem, a posebno 18.05.2010. godine, na sjednici školskog odbora, kada su direktor tužene i školski odbor sa predsjednikom M.S. oklevetali tužioca rečenicom „nastavnik F.M. je bio dužan da vodi dodatnu nastavu iz matematike u 8. razredima po 40-časovnoj radnoj sedmici“, to znači u tuđem razredu, VIII a, kojem je matematiku predavala nastavnica matematike i fizike S.B., a ne tužilac koji i nije bio zadužen da navedenom razredu predaje dodatnu nastavu i da je tužena vršila indirektnu diskriminaciju nad tužiocem na način što je bez saglasnosti tužioca u 2006. godini, napravila raspored časova samo za tužioca, bez njegove saglasnosti, prekonormno opteretila tužioca jer su učenici i tužilac imali više od 6. časova redovne nastave.

Prema sadržini petita tužbenog zahtjeva iz navedenog pismenog podneska, dopunjenog na nastavku ponovljenog pripremnog ročišta 12.09.2023.godine, tužilac je tražio da sud donese presudu:

„Utvrdjuje se da je tužena vršila diskriminaciju, mobing, uznemiravanje, klevetu, te tužiocu prouzročila duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008. - 2011. godine (stav prvi petita tužbenog zahtjeva).

U cijelosti se usvaja zahtjev tužioca da se obaveže tužena da tužiocu, na ime nematerijalne štete zbog diskriminacije i mobinga, uznemiravanja, isplati iznos od 8.200,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe – 09.02.2011. godine, pa do konačne isplate, sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude pod prijetnjom izvršenja (stav drugi petita tužbenog zahtjeva).

Nalaže se tuženoj da postavi na svoje oglasne ploče u zbornici i kancelariji direktora škole i sačuva ih tu kontinuirano 12 mjeseci i da po jedan primjerak dostavi Ministarstvu obrazovanja i nauke TK, pedagoškom zavodu TK i Vladi TK, a sve navedeno da uradi u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude i da to pročita na sjednicama školskog odbora, nastavničkom vijeću i vijeću roditelja, i to u roku od 90 dana od dana pravosnažnosti presude o trošku tužene (stav treći petita tužbenog zahtjeva, tužilac postavio na nastavku pripremnog ročišta 12.09.2023. godine).“, kod kojeg zahtjeva je tužilac ostao do zaključenja ponovljene glavne rasprave 10.11.2023. godine, a o kojem zahtjevu je prvostepeni sud odlučio u izreci pobijane presude (stav I, II, III i IV izreke).

Dakle, iz sadržine konačno uređenog tužbenog zahtjeva tužioca proizilazi, da je predmet spora zahtjev tužioca, kao zaposlenika tužene, za utvrđenje da je tužena, kao poslodavac, u periodu od 2008. godine, zaključno sa 09.02.2011. godine, vršila diskriminaciju, mobing, uznemiravanje, klevetu, da je na taj način tužiocu prouzrokovala duševne bolove i strah, kontinuirano u periodu od 2008. – 2011. godine i da mu tužena na ime naknade nematerijalne štete zbog diskriminacije i mobinga, uznemiravanja, isplati iznos od 8.200,00 KM, sa kamatom, te da se presuda kojom će se utvrditi povreda prava tužioca na jednako postupanje javno objavi i pročita na načine pobliže navedene u stavu trećem petita tužbenog zahtjeva, pri čemu tužilac nije u petitu tužbenog zahtjeva naveo koje radnje predstavljaju diskriminaciju, mobing, uznemiravanje i klevetu, nego je samo iznio

činjenične tvrdnje neposredne i posredne diskriminacije u tačkama 1.1. – 1.16. i 2.1. – 2.7. u činjeničnom supstratu konačno uređenog tužbenog zahtjeva.

Prema tome, sa aspekta regulative relevantnih odredbi Zakona o zabrani diskriminacije, koji je važio u vrijeme kada je tužilac preinačio tužbeni zahtjev 07.05.2014. godine, kojim je tražio naknadu nematerijalne štete po osnovu mobinga, tužbeni zahtjev tužioca za zaštitu od diskriminacije, nije bio određen u pogledu glavne stvari, niti je bio određen sa aspekta regulative relevantnih odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije, koji je važio u vrijeme konačno opredijeljenog tužbenog zahtjeva tužioca, u smislu odredbi člana 53. stav 2. tačka 1. i 54. ZPP, a na kojim odredbama Zakona o zabrani diskriminacije, on je i temeljio svoj zahtjev iz petita tužbenog zahtjeva, o kojem je odlučeno u stavu I i II izreke pobijane presude. Zbog toga, u situaciji kada prema podacima spisa slijedi, da je bezuspješno više puta prvostepeni sud pozivao tužioca da uredi tužbeni zahtjev, spram regulative Zakona o zabrani diskriminacije, na kojem je tužilac i temeljio svoj konačno uređeni tužbeni zahtjev, što je on propustio učiniti, bilo bi mjesta da se zbog neodređenog glavnog tužbenog zahtjeva tužioca, sa aspekta regulative Zakona o zabrani diskriminacije, tužilac odbije sa tužbenim zahtjevom i u stavu I izreke pobijane presude, a ne da se u tom dijelu djelimično udovolji tužbenom zahtjevu tužioca, kako to odlučuje prvostepeni sud. Ovo iz razloga što je prvostepeni sud u stavu I izreke, utvrdio da je tužena vršila mobing prema tužiocu kontinuirano u periodu od 2008.godine - 2011. godine, pri čemu iz utvrđujućeg dijela stava I izreke, ne proizilazi za koje je to radnje tužilac učinio vjerovatnim da predstavljaju mobing tužene prema njemu, a po osnovu kojeg je utvrđenja i obavezao tuženu na naknadu nematerijalne štete zbog mobinga u iznosu od 5.000,00 KM, iako je tužilac u skupnom iznosu od 8.200,00 KM, tražio naknadu štete po osnovu mobinga, diskriminacije, uznemiravanja i klevete, što takođe ukazuje da nije određen zahtjev tužioca u pogledu glavne stvari, u smislu člana 53. stav 2. tačka 1. i 54. ZPP, a sve zbog propusta tužioca da postupi po nalogu suda i da postavi određeni glavni zahtjev, što su tužilac i prvostepeni sud zanemarili. Nadalje, u ovakvoj činjeničnoj i procesnoj situaciji, kada je bio neodređen tužbeni zahtjev u pogledu glavne stvari, bilo bi mjesta da se zbog neodređenog glavnog tužbenog zahtjeva tužioca sa aspekta regulative Zakona o zabrani diskriminacije, tužilac odbije sa tužbenim zahtjevom i u stavu II izreke pobijane presude, a ne iz razloga koje navodi prvostepeni sud na strani 36., drugi, treći i četvrti pasus, strani 37., 38. i 39., prvi i drugi pasus, da je tužilac blagovremeno podnio tužbu za zaštitu prava iz radnog donosa, što nije konkretan slučaj, a što je prvostepeni sud zanemario.

Zbog toga, osnovano se u žalbama tužene i umješača na strani tužene, ukazuje da je prvostepeni sud postupao po nepotpunom tužbenom zahtjevu koji ne sadrži sve elemente propisane u pogledu glavne stvari, kao i da je postupao po neblagovremeno podnesenoj tužbi. Po ocjeni ovog suda, ovaj predmetni spor između tužioca, kao zaposlenika i tužene, kao poslodavca, u pogledu ostvarivanja sudske zaštite zbog diskriminacije, mobinga i uznemiravanja (u kojem dijelu se i pobija prvostepena presuda - stav prvi izreke od strane tužene i umješača na strani tužene, a stav drugi izreke od strane tužioca), predstavlja u procesnom smislu parnicu iz radnih odnosa, odnosno ima karakter spora iz radnog odnosa, zbog čega se o tužbenom zahtjevu tužioca valjalo rješavati ne samo u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti od diskriminacije, nego i u skladu sa odredbama Zakona o radu, koji je važio u vrijeme postavljenog zahtjeva za zaštitu od diskriminacije po osnovu mobinga, kada je u pitanju rok za podnošenje tužbe radi zaštite povrede prava iz radnog odnosa, kakav je konkretan slučaj, bez obzira što rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije nije bio posebno propisan, u smislu izmijenjene odredbe člana 5. Zakona o radu, odnosno što je bio propisan članom 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije, što su tužilac i prvostepeni sud zanemarili.

Iz sadržine i smisla odredbe člana 3. Zakona o izmjenama i dopunama o radu („Službene novine FBiH“ broj: 32/00), kojom je izmijenjena odredba člana 5. Zakona o radu,

a koji je važio u vrijeme preinačenog tužbenog zahtjeva 07.05.2014. godine, proizilazi da lica čija su prava povrijeđena po osnovu diskriminacije po bilo kom osnovu navedenom u toj odredbi, mogu podnijeti tužbu nadležnom sudu, pri čemu nije naveden rok za podnošenje tužbe o tom osnovu.

Iz sadržine i smisla odredbe člana 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije („Službene glasnik BiH“ broj: 59/09), koji je važio u vrijeme podnesenog zahtjeva za zaštitu od diskriminacije po osnovu mobinga, proizilazi da je rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije bio 3 mjeseca od dana saznanja o učinjenoj povredi prava, a najduže jednu godinu dana od dana učinjene povrede, a koja odredba je izmijenjena članom 7. stav 4. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije („Službene glasnik BiH“ broj: 12/16), koji je stupio na snagu 14.09.2016. godine, proizilazi da je rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije 3 godine od dana saznanja o učinjenoj povredi prava, a najduže 5 godina od dana učinjenja povrede, a da se u slučaju kontinuirane diskriminacije, rok računa od dana posljednje učinjene radnje, dok se rokovi ne računaju u slučaju sistemske diskriminacije.

Iz sadržine i smisla odredbe člana 45. Zakona o izmjenama i dopunama o radu, kojom je izmijenjena odredba člana 103. Zakona o radu, a koji je Zakon važio u vrijeme preinačenog tužbenog zahtjeva za zaštitu od diskriminacije po osnovu mobinga, proizilazi da zaposlenik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa, može zahtijevati od poslodavca ostvarivanje tog prava (stav prvi), a da podnošenje zahtjeva iz stava prvog ovog člana, ne sprečava zaposlenika da traži zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom (stav drugi), te da zaposlenik može podnijeti tužbu pred nadležnim sudom zbog povrede prava iz radnog odnosa u roku od jedne godine od dana dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od dana saznanja za povredu prava iz radnog odnosa (stav treći izreke).

Prema tome, u ovakvoj činjeničnoj i pravnoj situaciji, u smislu izmijenjene odredbe člana 103. stav 3. Zakona o radu, u najpovoljnijoj soluciji za tužioca, po ocjeni ovog suda tužilac je propustio podnijeti tužbu nadležnom sudu za zaštitu od diskriminacije, u prekluzivnom roku od godinu dana od dana saznanja za povrede prava iz radnog odnosa po osnovu neposredne diskriminacije navedene u tačkama 1.1 – 1.16., odnosno posredne diskriminacije navedene u tačkama 2.1. – 2.7. u navedenom pismenom podnesku tužioca, kojim je konačno opredijelio tužbeni zahtjev, što je procesna pretpostavka za vođenje parnice (član 53. ZPP). Ovo iz razloga što prema podacima spisa slijedi da je 07.05.2014. godine, tužilac podnio tužbu za zaštitu od diskriminacije, u smislu izmijenjene odredbe člana 5. Zakona o radu i odredbe člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije, u kojoj su sve radnje koje po tužiocu predstavljaju diskriminaciju, mobing i uznemiravanje, vršene od strane tužene i njenih uposlenika, odnosno trećih lica, u periodu od 2008. – 2011. godine, kako se to navodi u utvrđujućem dijelu petita tužbenog zahtjeva tužioca, za koje je radnje tužilac imao saznanja kada su učinjena lično prema njemu u periodu u kojem se navodi u činjeničnom supstratu navedenog pismenog podneska, a najkasnije do 05.02.2011. godine, kada je podnio prvobitnu tužbu, koja i nije imala karakter tužbe za diskriminaciju - član 12. Zakona o zabrani diskriminacije, zbog čega je i bilo mjesta da se tužba tužioca za zaštitu od diskriminacije odbaci, u smislu odredbe člana 67. stav 1. tačka 2. ZPP, što je prvostepeni sud propustio učiniti. U konačnom, prvobitna tužba od 05.02.2011.godine, zaprimljena kod prvostepenog suda 09.02.2011. godine, imala je karakter novčanog potraživanja, jer se radilo o tužbi za naknadu nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda, u smislu odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, pa kako se radilo o novčanom potraživanju, to prvobitna tužba nije ni bila uslovljena rokom za podnošenje tužbe, u smislu izmijenjene odredbe člana 103. Zakona o radu, za razliku od preinačene tužbe 07.05.2014. godine, koja se temeljila na odredbama Zakona o zabrani diskriminacije, što su tužilac i prvostepeni sud potpuno zanemarili.

Imajući u vidu naprijed izloženo, valjalo je primjenom odredbe člana 227. stav 2. ZPP, žalbe uvažiti i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu stava I i II izreke ukinuti i u tom dijelu tužbu odbaciti, kako je to odlučeno u stavu prvom izreke ovog rješenja, dok je prvostepena presuda ostala neizmijenjena u stavu III i IV izreke, jer u tom dijelu nije ni ožalbeno (član 221. ZPP).

Odluka o troškovima cjelokupnog postupka iz stava drugog izreke ovog rješenja, donesena je primjenom odredbe člana 397. stav 2. ZPP.

Po ocjeni ovog suda, u situaciji kada je povodom žalbi stranaka i umješaka na strani tužene, prvostepena presuda ukinuta i tužba odbačena, tužiocu ne pripadaju traženi troškovi prvostepenog parničnog postupka, a ni traženi troškovi žalbenog postupka, jer odbačena tužba nema karakter uspjeha tužioca u parnici, u smislu odredbe člana 386. stav 1. ZPP. Takođe, kako umješak na strani tužene nema položaj stranke u postupku, već se samo pridružuje jednoj od stranaka, jer ima interes da tužena uspije u parnici, zbog čega prema sadržaju i smislu odredaba ZPP o troškovima postupka, umješaku na strani tužene, ne pripadaju traženi troškovi postupka, bez obzira što je tužilac u konačnom izgubio parnicu uz cijelosti, obzirom da bi shodno regulativi odredbe člana 386. stav 1. ZPP, tužilac bio dužan tuženoj, kao protivnoj stranci, nadoknaditi troškove postupka, a ne umješaku na strani tužene. Zbog toga, primjenom odredbe člana 235. tačka 2. ZPP, valjalo je u odnosu na tužioca i umješaka na strani tužene, potvrditi odluku o troškovima prvostepenog parničnog postupka sadržanu u stavu V izreke. U konačnom, tuženoj ne pripadaju traženi troškovi prvostepenog parničnog postupka, niti traženi troškovi žalbenog postupka, iako je uspjela u žalbenom postupku. Ovo iz razloga što iz sadržine zapisnika sa nastavka glavne rasprave 10.11.2023. godine, proizilazi da tužena nije ni tražila troškove prvostepenog parničnog postupka (član 396. stav 1. i 2. ZPP), dok iz sadržine podnesene žalbe proizilazi da je istu sačinio zaposlenik tužene, dakle tužena nije imala izdatke za sastav žalbe, tako da traženi troškovi za sastav žalbe nemaju karakter potrebnih troškova, u smislu odredbe člana 387. stav 1. i 2. ZPP, zbog čega joj i ne pripada pravo na tražene troškove postupka u žalbi.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Jasna Sarajlić, s.r.